

Delegat Boris Krešić
Delegat Sandra Imširović
Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Parlament FBiH
Dom naroda
n/r predsjedavajućeg

Sarajevo 18.10.2019.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primijeno: 21-10-2019			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
02	- 02-	1915	19

X7

U skladu sa odredbama Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH, podnosimo

AMANDMANE

na Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o notarima

Amandman I

U Predloženom tekstu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o notarima član 5. izmjena i dopuna zakona kojim se mijenja član 69. stav 1. Zakona, mijenja se i glasi:

„(1) Notar je nadležan da ovjerava potpise, rukoznake i prijepise, poduzima notarsku obradu isprava po zahtjevu stranaka, potvrđuje (solemnizuje) isprave po zahtju stranke, kao i da izdaje potvrde.“

Amandman II

Član 6. mijenja se i glasi :

„Član 73.

(Pravni poslovi za koje je obavezna notarski obrađena isprava)

(1)Pravni poslovi koji za svoju pravnu valjanost zahtijevaju notarsku obradu isprava odnose se na raspolaganje imovinom maloljetnih i poslovno nesposobnih lica.“

(2) Pravni poslovi iz stava 1. ovog člana koji nisu sačinjeni u formi notarski obrađene isprave ništavi su.

(3) Stranke imaju pravo zahtjevati notarsku obradu isprava i za druge pravne poslove koji nisu navedeni u stavu (1) ovog člana.

Amandman III

Član 7 mijenja se i glasi: Iza člana 73. dodadaju se članovi 73a. i 73b. koji glase:

„Član 73a.

(Pravni poslovi za koje je obavezna notarska ovjera potpisa na ispravama)

(1) Pravni poslovi koji za svoju pravnu valjanost zahtijevaju notarsku ovjeru potpisa na ispravama odnose se na:

- pravne poslove o regulisanju imovinskih odnosa između bračnih drugova, kao i između osoba koje žive u vanbračnoj životnoj zajednici,
- pravne poslove o regulisanju odnosa iz nasljedstva i doživotnog izdržavanja,
- pravne poslove kojima se obećava neka činidba kao poklon s tim što se nedostatak notarske ovjere potpisa, u ovom slučaju, nadomješta izvršenjem obećane činidbe,
- pravne poslove, čiji je predmet prijenos ili stjecanje vlasništva ili drugih stvarnih prava na nekretninama,
- osnivačka akta privrednih društava i statuta, kao i svaka njihova promjena.

(2) Pravni poslovi, za koje, protivno stavu 1. ovog članka, nisu notarski ovjereni potpisi, ništavi su.

(3) Nezavisno od odredbe stava 1. ovog člana, obaveze notarske ovjere potpisa mogu biti predviđene i u drugim zakonima.

(4) Stranke imaju pravo zahtijevati notarsku ovjeru potpisa i za druge pravne poslove, koji nisu navedeni u stavu 1. ili 3. ovog člana.“

„Član 73b.

(Potvrđivanje isprava za koje nije obavezna notarska obrada-solemnizacija)

(1) Notar može na zahtjev subjekta prava odnosno stranaka potvrditi (solemnizirati) ispravu izuzev isprave navedene u članu 73. stav 1. ovog Zakona.

(2) Isprava iz stava (1) ovog člana ima istu pravnu snagu kao i isprava iz člana 73. ovog zakona.“

O b r a z l o ž e n j e

Predloženim izmjenama i dopunama Zakona o notarima u članu 5. propisana je nadležnost notara koja glasi:

„1. Notar je nadležan da preduzima notarsku obradu isprava, potvrđuje (solemnizuje) ispravu, izdaje potvrde kao i da ovjerava potpise, rukopise i prepise.“

Ovakvo rješenje je neprihvatljivo jer se tom zakonskom odredbom ponovo daje ovlaštenje notarima da preduzimaju odnosno vrše notarsku obradu isprava. Takvo rješenje u suprotnosti je sa odlukom Ustavnog suda F BiH broj U-15/10 od 05.12.2015.godine koja odluka je objavljena u „Službenima novinama F BiH“ broj 30/2017 i kojom su odredbe člana 73. Zakona o notarima oglasene neustavnim, a kojom odredbom su bili propisani pravni poslovi koje je preduzimaao notar sačinjavanjem notarski obrađene isprave. Međutim, to može biti samo pravo kako je i predloženo u **Amandmanu I** na Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o notarima s kojim se predlaže izmjena tog člana jer predstavlja diskriminaciju u odnosu na advokaturu i druge pravne profesije, a narušava i pravo na volju stranaka ko će izraditi tu ispravu tj da li će tu ispravu sačiniti sama stranka, da li će povjeriti advokatu ili drugom stručnom pravnom licu, a kako je naglašeno na strani 124 pasus 2 presude Ustavnog suda F BiH objavljene u „Službenima novinama F BiH“ broj 30/2016. Dakle, notarski obrađena isprava može biti samo pravo stranke, ali ne i obaveza za validnost isprava izuzev

pravnih poslova iz člana 73. stav 1. tačka a) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o notarima.

Predloženim sadržajem člana 73. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o notarima predložen je slijedeći tekst:

„Član 73.“

(Pravni poslovi za koje je obavezna notarska obrada isprava)

(1) Pravni poslovi koji za svoju pravnu valjanost zahtijevaju notarsku obradu isprava odnose se na:

a) raspolaganje imovinom maloljetnih i poslovno nesposobnih lica,
b) pravne poslove kojima se obećava neka činidba kao poklon s tim što se nedostatak notarske forme, u ovom slučaju, nadomješta izvršenjem obećane činidbe.

(2) Pravni poslovi, za koje, protivno stavu (1) ovog člana, nisu sačinjene notarski obrađene isprave, ništavi su.

(3) Stranke imaju pravo zahtijevati notarsku obradu isprava i za druge pravne poslove, koji nisu navedeni u stavu (1) ovog člana.“

Naime, pravni poslovi pod tačkom a) i tačkom b) bili sadržani u članu 73. Zakona za koje je presudom Ustavnog suda F BiH broj U-15/10 od 05.12.2015.godine koja odluka je objavljena u „Službenim novinama F BiH“ broj 30/2016 utvrđeno da su te odredbe neustavne, pa se iz tih razloga ne mogu predlagati u istom sadržaju. Ovako predloženo rješenje bilo bi protuustavno odnosno i Parlament bi donošenjem tako predloženog teksta direktno prekršio presudu Ustavnog suda F BiH.

U vezi sa predloženim izmjenama u **Amandmanima II i III** naglašava se da je prije stupanja Zakona o notarima postojao Zakon o prometu nepokretnosti („Službeni list R BiH“ 38/78, 4/89, 29/90, 22/91, 21/92, 17/93 i 18/94) koji se primjenjivao i u F BiH sve do donošenja Zakona o notarima objavljenog u „Službenim novinama F BiH“ broj 45/02, a članom 9. Zakona o prometu nepokretnosti bilo je propisano da „Ugovor na osnovu kojeg se prenosi pravo svojine na nepokretnosti treba biti sačinjeni u pisanom obliku, a potpisi ugovarača ovjereni u nadležnom sudu R BiH, a stavom 2 istog člana bilo je propisano da ugovor koji je zaključen protivno odredbi stava 1 ovog člana ne proizvodi pravno dejstvo. Dakle, iz naprijed citirane odredbe Zakona o prometu nepokretnosti proizilazi da je država BiH, kasnije i F BiH koja je preuzela ovaj zakon i koji se primjenjivao na području F BiH do donošenja Zakona o notarima tim zakonom mogla prenijeti ovlaštenje notara za validnost ugovora samo u obimu koji je država odnosno FBiH kao njen pravni sljednik imala do donošenja Zakona o notarima. Također se ukazuje da su ugovori ili odluke o osnivanju pravnih lica uvijek bile u nadležnosti osnivača tj osnivač je sačinjavao ugovor ili odluku o osnivanju, potpis na istoj ovjeravao kod nadležne općinske službe ili suda i takav osnivački akt je bio pravno validan. Na isti način vršene su izmjene i dopune osnivačkih akata i sve promjene kod upisa u registar pravnih lica. Svako novo nametanje obaveza u izradi naprijed opisanih pravnih poslova ili akata iz oblasti privrednog poslovanja predstavlja uzurpiranje slobode volje stranaka kao osnovnog ljudskog prava i prava na izbor ko će im sačiniti isprave, pod kojim uslovima i u kojoj formi. Uz prednje pravnim uvođenjem instituta obaveznog potvrđivanja privatnih isprava (solemnizacije) se ne stvara nikakva pravna sigurnost, a istovremeno se pravnim i fizičkim licima nameće znatno visok novčani izdatak.

Iz obrazloženja naprijed citirane presude Ustavnog suda F BiH proizilazi da je sud u ocjeni osnovanosti navoda podnosioca zahtjeva, a posebno člana 73. Zakona o notarima ukazao da je ta zakonska odredba u nesuglasnosti sa odredbama člana IIA 2 tačka (1) i (2) Ustava F BiH, međunarodnim ugovorima i drugim sporazumima koji su na snazi u Federaciji BiH a sadržani su i u aneksu Ustava BiH posebno u pogledu prava na jednakost pred zakonom, te zabranu diskriminacije po bilo kom osnovu. Osim toga u presudi je naglašeno da postupajuća obrada notarski obrađene isprave kako je to sadržano u članu 73. Zakona o notarima i kojima je naglašena ništavost ukoliko nisu sačinjene notarski obrađene isprave opisujući da se ta obaveza na određeni način protežira i u drugim zakonima kao što je Zakon o registraciji poslovnih subjekata u F BiH, Zakon o stvarnim pravima, Zakon o obligacionim odnosima, Zakon o naslijeđivanju. Porodični zakon i Zakon o izvršnom postupku i slično i da je na direktan način favorizovana notarska u odnosu na advokatsku djelatnosti kao i pogledu pravnih poslova za koje je obavezna notarski obrađena isprava prema Zakonu o notarima, kao i prema nepoznatom broju drugih zakona, tako i u pogledu vrednovanja notarskih u odnosu na advokatske poslove, što nije u skladu sa relevantnim ustavnim odredbama F BiH, kao i međunarodnim ugovorima i drugim sporazumima koji su na snazi u F BiH. Može se zaključiti da notari od dana objavljivanja ove presude nisu mogli obavljati notarsku djelatnosti već da su ravnopravno u izradi tih pravnih poslova mogli učestvovati i advokati ili su iste mogli sačiniti same stranke. Zbog prećutnog odobravanja organa F BiH te poslove notari obavljaju i danas. Iz prednjih razloga se predloženim izmjenama zakona o notarima iz člana 6. uvodi institut solemnizacija umjesto da se u cjelosti primjeni odluka Ustavnog suda FBiH kojom se notarima omogućava kao i svakoj drugoj djelatnosti da učestvuju u izradi privatne isprave ako ih stranke u postupku izaberu ali da to pravo imaju i advokati pa i same stranke da sebi sačine ispravu. Predlagač ugrađuje u izmjeni i dopunu zakona pravni institut solemnizacije suprotno odluci Ustavnog suda kojom ponovno favorizuje djelatnost notara na način da su samo solemnizovane isprave pravno valjane, a solemnizirati privatnu ispravu može samo notar, a da pri tome ne opravdava ponovno nametanje obaveze bez ijednog argumenta o pravnoj sigurnosti.

U vezi sa ovim, posebno se naglašava da kontrolu svih isprava iz stvarnih prava i privrednog poslovanja, kontrolišu nadležni sudovi, a kontrolu isprava svakako vrše i same stranke u okviru volje za sastavljanje sadržaja. Na ovaj način građani koji traže ovjeru potpisa, bili bi primorani da za stručnu izradu privatne isprave, ako istu sami ne mogu sačiniti zatraže stručnu pomoć, a notar bi nakon svakog čitanja teksta mogao od stranke zahtjevati dopunsku naknadu. Iz ove solemnizacije nisu izuzete niti isprave koje sačine advokati, sudije, tužitelji, ombudsmeni, te druga visokokvalifikovana pravna lica niti isprave pravnih lica koje vrše pravnici kao stručna lica u tim pravnim licima, što je predstavlja pokušaj federalnog ministarstva pravde i Vlade F BiH kao predlagača izigravanje presude Ustavnog suda i pokušaja obmane ovog Parlamenta da se predloženim izmjenama vrši implementacija naprijed opisane presude Ustavnog suda.

Na kraju ukazuje se da notari mogu vršiti i solemnizaciju pravnih poslova odnosno isprava, ali samo po zahtjevu subjekata prava tj pravnih i fizičkih lica koji zatraže od notara čitanje isprave i njihovo potvrđivanje na način kako je propisan postupak solemnizacije.

Ovakvim prijedlogom predloženih amandmana za izmjenu odredaba koje su prezentirane u izmjenama i dopunama zakona o notarima kao predloženih rješenja Ministarstva pravde FBiH i Vlade FBiH, u cjelosti je očuvana pravna sigurnost građana, te istovremeno utvrđena autonomija volje građana za izradu privatnih isprava. Naime, intervencija države u pogledu obavezne notarski obrađene isprave realna je samo kod pravnih poslova za maloljetnike i poslovno nesposobna lica, dok je za ostale pravne poslove intervencija države dovoljna u pogledu ovjere potpisa radi utvrđivanja identiteta stranaka i

njihove poslovne sposobnosti i mogućnosti zaključenja ugovora i evidentiranja tih poslova u zakonom propisanoj evidenciji notara. Na kraju na dispoziciji stranaka je ostavljena eventualna dodatna pravna sigurnost, a koja se ogleda u tome da po svojoj volji mogu zahtjevati notarsku obradu ili potvrdu (solemnizirana isprava) za isprave za koje nije zakonom propisana obaveza, ali ukoliko stranka to želi, a nikako nametanjem obaveze notarski obrađene isprave ili notarski potvrđene (solemnizirane isprave).

Delegati Boris Krešić i Sandra Imširović

Sandra Imširović